

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

MẠC PHI

Truyện bản Mường

TẬP TRUYỆN NGẮN

Rừng động

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

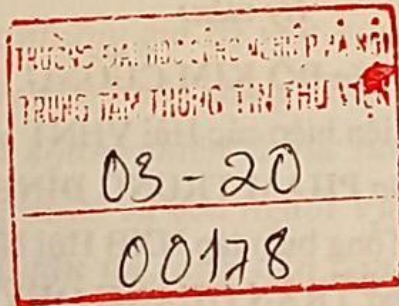
MẠC PHI

Truyện bản Mường

TẬP TRUYỆN NGẮN

Rừng động

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà

xuất bản Văn học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà văn thực hiện dự án “Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước” (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: “Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước”. Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà văn
MẠC PHI
(1928-1996)

viên đoàn kịch Chiến đấu của ban tổ chức Văn nghệ
quân đội, biên tập viên của Tạp chí Văn nghệ, rồi các bộ
tuyên huấn tình ái của các bộ tuyên huấn
phòng Dân quân Quân khu Tây Bắc. Năm 1962, ông
chuyển ngành và là cán bộ chủ chốt phòng Văn nghệ 50

TIỂU SỬ

Họ và tên khai sinh: Lưu Huy Hoà. Sinh tại huyện Mông Tự, tỉnh Vân Nam (Trung Quốc).

Quê quán: xã Phú Thượng, huyện Từ Liêm (nay là quận Tây Hồ), Hà Nội.

*** VÀI NÉT VỀ QUÁ TRÌNH HỌC TẬP, CÔNG TÁC, SÁNG TÁC:**

Tham gia kháng chiến từ năm 1946. Từng là công nhân, biên tập viên báo *Lao động*. Thư ký công đoàn tỉnh Tuyên Quang, cán bộ tuyên huấn tại Ty Công an Bắc Ninh. Cuối năm 1950: về công tác tại Hội Văn nghệ Việt Nam. Từ năm 1951 đến 1956: công tác trong quân đội và lần lượt đảm nhiệm các trách nhiệm: Chính trị viên đoàn kịch Chiến thắng, cán bộ phòng Văn nghệ quân đội, biên tập viên báo *Chiến sĩ Tây Bắc*, rồi cán bộ tuyên huấn tỉnh đội Lai Châu, cán bộ tuyên huấn phòng Dân quân Quân khu Tây Bắc. Năm 1962: ông chuyển ngành và là cán bộ chủ chốt phòng Văn nghệ Sở

Văn hoá Tây Bắc. Hiệu trưởng Trường Văn hoá - Nghệ thuật Tây Bắc. Sau đó, là cán bộ nghiên cứu tiểu ban Văn nghệ địa phương của Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật Việt Nam. Năm 1972: trở lại Tây Bắc lần thứ 2, viết về Tây Bắc.

TÁC PHẨM CHÍNH ĐÃ XUẤT BẢN:

Tiền dân người yêu (dịch, giới thiệu thơ dân tộc Thái, 1961); *Tiếng hát làm dâu* (dịch, giới thiệu truyện thơ dân tộc H'Mông, 1963); *Chàng Lú và Nàng Ủa* (dịch, giới thiệu truyện cổ tích dân tộc, 1964); *Chuyện bản Mường* (truyện ngắn, in chung, 1968); *Rừng động* (tiểu thuyết, tập I: 1975, tập II: 1977); *Dân ca Thái* (dịch, giới thiệu, 1979); *Sống* (tiểu thuyết, 1991); *Anh với giấc mơ* (tiểu thuyết); *Cỗ xe định mệnh* (truyện ngắn); *Kết tốt trình làng* (truyện ngắn); *Bến đêm* (truyện ngắn).

*GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC:

Giải thưởng Nhà nước về Văn học Nghệ thuật 2001.

CHUYỆN BẢN MƯỜNG(*)

(*) In chung với Hoàng Thao (Nxb. Văn học 1969)

MỘT CHUYỆN TRONG BẢN

Túng lấy Piếng. Piếng là chị gái Tắng. Anh rể em vợ như lúa liền với ruộng, giậu liền với vườn, còn phải nói gì nữa!

Chính thế! Câu chuyện dưới đây, chính bà con Năm Cô vẫn thường kể lại ngay trong các buổi họp coi như một ví dụ cho tình anh em thực sự thắm thiết bền chặt.

Xin hãy bắt đầu từ cái tên của Túng.

Người ta nói: “*túng táng dinh dang* nơi ngọn cây” tức là lẫn quẩn quẩn bí nơi ngọn cây, ngoài trước ngoài sau đều chỉ thấy cành lá chằng chịt, ngó xuống đất không dám nhảy, ngẩng lên trời trèo không được. Đại khái, *túng* có nghĩa như vậy.

Song, vốn Túng không phải tên như vậy. Bố Túng còn sống, gọi: “Khụt ơi, con trai bố ơi!”. Mẹ Túng còn sống gọi: “Seng ơi, con trai mẹ ơi!”. *Khụt*, *seng* đều là ngọc báu. Riêng nhà kỳ mục mà bố mẹ Túng ở *nhôốc*¹ thì cứ há miệng là réo: “*Bả kha sung* ơi!” *Bả kha sung* là thằng chân cao. Mặt Túng thon dài như mặt con gái, mắt miệng lại dễ coi, lông mày vát cánh nhọn đen nhánh; phải cái con nhà khó

1. *Nhôốc*: nô lệ.

nên cẳng chân cẳng tay xương xấu lều nguêu như những cành dang héo trụi lá.

Bố mẹ Túng chết, - bố Túng bị giặc Tây đánh giập xương sống - mẹ Túng khóc chổng, hai bàn tay lật bật run rẩy, làm không nổi việc nên phải nhịn ăn, cũng chết.

Khi ấy, Túng không còn biết đùa nghịch nữa, hễ rảnh lại ròng khúc dây buộc trâu lết quanh cột sà một mình, hai mắt giương to thô lỗ tựa như phát đại. Bố mẹ của Tắng, khi ấy cũng ở *nhôốc* nhà kỳ mục bèn bảo:

- Thằng bé khốn khổ, nó không phát đại đâu, nó đang *túng táng ding dang* nơi ngọn cây đấy! Này thằng Túng kia! Phải mày đã biết nghĩ rồi thì cùng bố mẹ và hai em Piếng, Tắng tản cư ra kháng chiến theo về với Cụ Hồ làm người độc lập tự do thôi!

Thế là *túng* thành tên...

Túng, Tắng, Piếng, ba đứa thân nhau từ bé. Piếng từ bé đã dịu hiền, đậm đà, hình như Piếng sinh ra cốt để thương yêu vỗ về riêng Túng. Tắng từ bé đã khéo léo, láu lỉnh. Còn Túng thì giương tròn hai mắt, biết nghĩ ngợi khôn ngoan từ bé. Đúng như người Năm Cô vẫn nói: "Nước mắt chảy lặn vào bên trong khiến lòng dạ sáng lạng!".

Có bận, giặc Tây càn ra khu căn cứ dữ dội. Đạn nổ lớp rộp ba bề, chỉ một bề sống thẳng trước mặt. Bố mẹ Tắng phải ròng dây dài buộc nối tay ba đứa vào nhau, giãm tràn lên đêm tối chạy miết. Cùng quá hóa quẫn, bố mẹ Tắng bần nhau bán con đi cho đỡ khổ thân con, còn mình thì quay về, cái sống cái chết giao vào tay giặc...

Túng, Tắng, Piếng nằm co quắp trên lá trái dưới đất, dỏng tai nghe trộm, sợ chết khiếp, không dám thở mạnh. Tắng được yêu chiều nhất bọn, nhóm dậy van xin trước tiên:

- Bố mẹ thương cho thôi! Đừng bán con. Đừng bán chị Piếng. Bán thằng Túng này này, nó không còn bố mẹ! Túng cũng vội vùng dậy theo Tắng, kêu khê:

- Bố mẹ có bán con thì bán con cho cán bộ thôi, bố mẹ nhé!

Mẹ Tắng giật mình nín thít. Rồi bà òa khóc, một tay ôm choàng lấy Túng, một tay ôm choàng lấy Piếng, lại buông Túng ra, đánh khê ngón tay trở vào trán Tắng đã nhảy vào lòng bà ngồi thu lu:

- Có bán thì bán mày, bán mày đi ấy, thằng hư! Không bán thằng Túng khốn khổ, khôn ngoan này được...

Bố Tắng chột thở dài, đập hai tay xuống đất mắng to:

- Xấu! Xấu!... Không nói nhảm nữa, xấu lắm! Theo suối theo tới ngọn, theo sông theo tới bến. Chết là hết sống. Không bán đứa nào hết. Dậy tất cả đi, chạy!...

Mọi việc yên lành, Tắng thấp thỏm ghé sát mặt Túng hỏi:

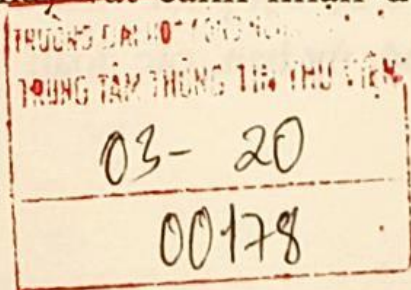
- Túng, mày còn giận tao không?

Túng giương tròn hai mắt nhìn Tắng trân trân hỏi lại:

- Mày lo cho thân mày quá, phải không?

- Ồi, Túng ơi! Tao lo cho thân tao quá! Lúc ấy...

Túng từ từ hạ đôi lông mày ~~vát cánh nhọn~~ đen nhánh xuống, trầm giọng bảo Tắng:

" Mẹ ơi! Mẹ đừng lo! Cho con đi, cho chúng con đi!
 Con xứng đáng với anh ấy. Chúng con sẽ xứng đáng với
 nhau! Chúng con sẽ xứng đáng là những người yêu nhau -
 Những đồng chí của nhau, mẹ ơi!"

MỤC LỤC

<i>Lời Nhà xuất bản</i>	7
<i>Tiểu sử</i>	11
<i>Chuyện bán Mùòng</i>	13
<i>Rừng động - tập 1</i>	141
<i>Rừng động - tập 2</i>	565